

Predmet: **GEOGRAFIJA**

I. Svrha i cilj nastave geografije

Geografija proučava Zemljinu površinu, koja je rezultat međusobnih utjecaja prirodne sredine i društvenih činitelja. U nastavi geografije učenik će steći osnovna znanja o Zemlji i procesima na njezinoj površini, o geografskoj karti te doći do spoznaje o značenju prirodnih i društvenih elemenata za život i gospodarsku aktivnost ljudi. Budući da je geografija kombinacija prirodnih i društvenih znanosti pogodna je za korelaciju s ostalim nastavnim predmetima.

II. Praćenje i vrednovanje učenika

Vrednovanje je sustavno prikupljanje podataka u procesu učenja i postignutoj razini kompetencija, a obuhvaća:

- praćenje: sustavno bilježenje (interes, motivacija, sposobnosti, postignuća, odnos prema radu te odnos prema odgojnim vrijednostima)
- provjeravanje: sustavno praćenje, ispitivanje i vrednovanje učenikovih postignuća u ostvarivanju ciljeva nastavnog predmeta.
- ocjenjivanje: postupak pridavanja brojčane vrijednosti učenikovim postignućima tijekom praćenja, provjeravanja i ispitivanja.

Elementi ocjenjivanja u nastavi geografije su usvojenost programskih sadržaja, zemljovid te aktivnost učenika na satu. U komponenti usvojenost programskih sadržaja ocjenjuje se stupanj usvojenosti nastavnih sadržaja usmenim provjeravanjem i pismenim provjerama. U komponenti zemljovid ocjenjuje se demonstracija i primjena usvojenih sadržaja na geografskim zemljovidima različitih mjerila, namjena i sadržaja i u okviru planiranih aktivnosti terenskih nastava. Komponenta aktivnost podrazumijeva aktivnost učenika na satu te odnos prema predmetu, nastavniku i učenicima u razredu.

Opis ocjena od nedovoljan do odličan:

Ocjena nedovoljan

Najniža, nedovoljna ocjena, podrazumijeva nepokazivanje zanimanja za rad, neizvršavanje postavljenih zadataka, nenošenje i nekorištenje obveznih nastavnih sredstava poput udžbenika, radnih bilježnica i atlasa, te ometanje drugih učenika u radu u školi.

Ocjena dovoljan

Najniža razina znanja i vještina koja se vrednuje pozitivnom ocjenom dovoljan, obuhvaća elementarne sadržaje. Tu se radi o osnovnim elementima činjeničnog znanja koje podrazumijeva dimenzije praćenja, nabiranja, prepoznavanja, pokazivanja na geografskim zemljovidima te djelomično izračunavanje i razlikovanje geografskih pojmova i sadržaja. Vrednovanje aktivnosti učenika podrazumijeva izvršavanje minimalnih obveza tijekom nastave uz velike poticaje te redovito nošenje i korištenje potrebnog pribora.

Ocjena dobar

Dobra razina znanja i vještina (ocjena 3) podrazumijeva razinu razumijevanja složenijeg izračunavanja, objašnjavanja, upotrebe podataka iz teksta i primjena te

demonstracije na zemljovidu. Ova razina znanja teži elementima konceptualnog znanja. Korektan rad i ispunjavanje osnovnih postavljenih obaveza uz poticaj od strane nastavnika vrednuje se ocjenom dobar. Aktivnost učenika podrazumijeva nošenje i cjelovito korištenje nastavnih sredstava.

Ocjena vrlo dobar

Vrlo kvalitetna razina stečenih znanja i vještina podrazumijeva elemente proceduralnog znanja koje obuhvaća primjenu i korištenje stečenih znanja. Ova razina obuhvaća pojašnjavanja, složene izračune, kombiniranja, povezivanja, izbor različitih rješenja te procjenjivanja. Poseban naglasak ove razine je uspoređivanje i prosuđivanje različitosti prirodnih cjelina i društvenih skupina u prostoru i vremenu. Aktivnost učenika podrazumijeva redovitost, stvaralački pristup za sebe i okolinu, predanost radu treba biti neupitna za ovu razinu vrednovanju.

Ocjena odličan

Najviša razina proceduralnog znanja koje se može nazvati i znanje činjenja. Ova najviša razina podrazumijeva primjenu trajno stečenih znanja i vještina s visokim elementima kreativnosti, prosuđivanja, komponiranja, stvaralaštva, osmišljavanja, postavljanja hipoteza itd. od učenika se očekuje ponuda različitih rješenja u savladavanju nekog problema prostora i vremena. Odlično vrednovanje učenikovih aktivnosti podrazumijeva stalno i kreativno korištenje obveznih i dodatnih nastavnih sadržaja, kontinuirana marljivost i potpuna predanost usvajanju znanja, vještina i uljudbenog ponašanja.

Pismenim provjeravanjem znanja utvrđuje se relativno postignuće pojedinca u odnosu na ostale učenike u razredu. Pismena provjera znanja vrši se kroz zadatke objektivnog tipa a ocjenjuje se na slijedeći način:

BROJ BODOVA %	0-40	40-55	55-70	70-85	85-100
OCJENA	nedovoljan	dovoljan	dobar	vrlo dobar	odličan

Navedene bodovne granice za pojedinu ocjenu su orijentacijske. Općenito, davanje ocjena nije matematički postupak, već treba voditi računa o osobitostima učenika i razrednog odjela. Praćenje razvoja interesa, sposobnosti, samostalnosti i odnosa prema radu učenika svakodnevna je zadaća nastavnika. Nastavnik svaku promjenu evidentira te informira razrednika, a po potrebi i roditelja.

III. Programska građa

Svi učenici koji su upisali ovu školu dužni su prihvatiti plan i program propisan za ovu školu.

I. Razred

1. CILJEVI I ZADACI

- Upoznati učenike sa stvarnošću Zemlje, predočavanjem te orijentaciji s ciljem osobnog snalaženja, upoznati se s globalnim karakteristikama Zemlje te važnim endogenim i egzogenim pokretima i procesima koji su nužni za život na Zemlji.

- Upoznati učenike s važnošću klime te njenim utjecajem na tlo i vegetaciju te upoznati važnost klime za cjelokupni život na Zemlji.
- Ukazati na važnost hidrografskih značajki.
- Upoznati učenike s razvojem naseljenosti na Zemlji te o nejednakom biološkom, rasnom, vjerskom i gospodarskom sastavu stanovništva te problemima i posljedicama nejednake razvijenosti na Zemlji.
- Pokazati učenicima razlike između sela i grada te ono što ta naselja čini različitim.
- Upoznati učenike o različitim gospodarskim djelatnostima te naglasiti vrijednost rada u kojem je svaki društveno vrijedan posao dostojan čovjeka.

2. SADRŽAJ

Opća geografija

2.1. UVOD U GEOGRAFIJU

Geografija, znanost o Zemlji. Geografija i ekologija.

2.2. ZEMLJA U SVEMIRU

Zemlja u svemiru i Sunčevu sustavu. Gibanja Zemlje i posljedice. Određivanje položaja.

2.3. KARTOGRAFIJA

Sadržaj geografske karte. Kartografske projekcije. Vrste geografskih karata.

2.4. RELJEF NA ZEMLJI

Reljefna raščlanjenost, zonalna građa i geološka prošlost Zemlje. Litološki sastav. Endodinamika. Egzogena modeliranja i tipovi reljefa.

2.5. KLIMA, TLO I VEGETACIJA

Atmosfera, vrijeme i klima. Klimatski elementi. Klasifikacija klime. Promjena klime. Tlo. Prirodne geografske zone.

2.6. VODE NA ZEMLJI

Svjetsko more. Gibanje morske vode. Vode na kopnu. Onečišćenje voda.

2.7. STANOVNIŠTVO KAO ČIMBENIK RAZVOJA I PROSTORNE ORGANIZACIJE

Razvoj naseljenosti. Razmještaj stanovništva i gustoća naseljenosti. Opće kretanje stanovništva. Sastav stanovništva. Gospodarska razvijenost stanovništva.

2.8. NASELJA I OBLICI NASELJENOSTI

Pojam naselja. Seoska i gradska naselja. Gradski ekosustavi i urbani sustavi.

2.9. GOSPODARSTVO

Opći pokazatelji suvremenog gospodarskog razvoja. Primarne djelatnosti. Sekundarne djelatnosti. Tercijarne djelatnosti.

II. Razred

1. CILJEVI I ZADACI

- Ukazati učenicima stratešku važnost geološkog položaja Hrvatske te perspektive u prometnom povezivanju Europe kao i promjene hrvatskih granica tijekom povijesti.
- Upoznati učenike s prirodno-geografskim obilježjima Hrvatske i njihovom važnošću za razvoj teritorija.
- Pokazati učenicima razvoj naseljenosti na prostoru Hrvatske te upozoriti na veoma nepovoljnu biološku strukturu te objasniti problematiku hrvatskih migracija s posebnim osvrtom na vanjske migracije.
- Upoznati učenike s naseljima i oblicima naseljenosti, stupnjem urbanizacije i urbanim sustavom Hrvatske.

- Upoznati učenike s gospodarskim razvojem, gospodarskim granama te sa stanjem i zaštitom okoliša u Republici Hrvatskoj.

2. SADRŽAJ

Geografija Hrvatske

2.1. GEOGRAFSKI POLOŽAJ REPUBLIKE HRVATSKE

Geografski položaj i smještaj Republike Hrvatske. Geoprometni položaj Hrvatske. Oblik, veličina i granice Republike Hrvatske. Povijesno-teritorijalni razvoj Hrvatske.

2.2. PRIRODNO-GEOGRAFSKE ZNAČAJKE HRVATSKE

Geomorfološka obilježja Hrvatske. Klimatske značajke i klimatska regionalizacija Hrvatske. Vegetacijsko-pedološka obilježja Hrvatske. Hidrografske značajke Hrvatske, Jadransko more i vode na kopnu.

2.3. DEMOGRAFSKA OBILJEŽJA HRVATSKE

Razvoj naseljenosti. Opće kretanje stanovništva Hrvatske. Migracije stanovništva Hrvatske. Demografska struktura Hrvatske.

2.4. NASELJA

Naselja i oblici naseljenosti. Stupanj urbanizacije i urbani sustav u Hrvatskoj.

2.5. GOSPODARSTVO HRVATSKE

Razvoj gospodarstva Hrvatske. Primarne, sekundarne i tercijarne djelatnosti. Stanje i zaštita okoliša u Hrvatskoj.

IV. Obveze učenika prema programu

- učenik je obavezan redovito i aktivno prisustvovati nastavi geografije
- na svakom nastavnom satu učenik je dužan imati udžbenik, geografsku kartu, bilježnicu i pribor za pisanje

V. Literatura

1. Opća geografija, udžbenik za prvi razred srednjih strukovnih škola, autori: Mate Matas i Ines Kozina
2. Geografija Hrvatske, udžbenik za drugi razred srednjih strukovnih škola, autor: Ines Kozina

Prof. Ivan Majić